N^er 279.

WTOREK.

KRAKOW

DNIA 15 LISTOPADA 1831 r.

Goniec wychodzi codziennie oprócz swiat uroczystych o godzinie 3 po południu regularnie, w Drukarni St. GIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA:

Kwartalna . . . . . złp: 10.
Miesięczna . . . . . --- 4.
Numer pojedynczy . gr: 10.

Goniec Krakowski,

DZIENNIK POLITYCZNY, HISTORYCZNY I LITERACKI

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzien godzina	Barometr na 0° ρ.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
7	27/3. 691	† 4. 6	-- 1,8	zachodni wicher	pochmurno	deszcz
13. 12	„ 4. 041	† 5. 8	-- 1,0	„ mocny	„ „	
8	„ 3. 362	† 6. 2	-- 0,2	póln. za. sredni	„ „	
9	„ 1. 800	† 5 2	-- 1,5	„ „	„ „	

Część Nieurzędowa.

WARSZAWA. *(dnia 5 Listopada.)*

-- Rząd tymczasowy wezwał radcę stanu nadzwyczaynego Józefa Tymowskiego do pełnienia zastępczo obowiązków sekretarza jeneraln: rządu tymczasowego; mianował zaś Pana Tadeusza Malawskiego, dotychczasowego kommissarza skarbu przy kommissyi województwa Podlaskiego, kommissarzem skarbu przy kommissyi województwa Płockiego.

— Kancellarya rządu tymczasowego umieszczona jest w pałacu Brylowskim, w którym mieszka prezes pomienionego rządu i odbywają się tamże jego posiedzenia.

— Radca stanu Zieliński, prezes izby obrachunkowey królestwa Polskiego przybył z Petersburga do tuteyszey stolicy.

— Posąg bronzowy króla Stanisława Leszczyńskiego odlany w Paryżu, przewieziony został do Nansy; gdzie będzie dźwignięty dnia 6 Listopada; (jutro.) posąg ten waży 11,400 funtów.

— W Frankfurcie nad Menem pospólstwo mocno się oburzyło z powodu zamknięcia bram dla cholery. Obywatele i straż woyskowa potrafili utrzymać spokoyność w mieście.—

— Niedostatek Gramatyki języka Polskiego jest u nas zbyt widoczny i rażący. Dla tego starałem się wypracować *nową Gramatykę Polską* na wzór naylepszych zagranicznych i różniącą się całkiem od gramatyki Kopczyńskiego i innych zwykle do nauki u-

żywanych. Pierwsza część tey Grammatyki już wyszła z druku, 2ga i 3cia część nierównie ważnieysze, dla braku prenumeratorów wyjść razem nie mogły. Dla łatwieyszego nabycia zniżyłem cenę exemplarza 1ey części na zł. 1 gr. 15. Sprzedaje się we wszystkich księgarniach w stolicy, prócz Zawadzkiego i Węckiego. Zebrawszy fundusz potrzebny na nakład drukarski, pragnąłbym przyspieszyć wydanie 2ey i 3ey części dla dogodności uczącey się młodzieży.

Zajączkowski.

PARYŻ (26 *Października.*)

— Pan Conte dyrektor jeneralny poczt, wydał okolnik do wyższych urzędników pocztowych, ściągający się do gazet drukowanych pisanych i litografowanych pod kopertą krzyżową odchodzących. Polecony w nim został nayściśleyszy dozór tychże gazet z rozkazem donoszenia królewskiemu prokuratorowi o takich, któreby na sobie nosiły charakter nieprzyjazny królowi lub naszym instytucyom. W przypadku, gdyby służba publiczna do czasu odeyścia poczty potrzebnych formalności wypełnić nie mogła, urzędnik pocztowy winien postarać się o exemplarz, takowy przesłać Dyrekcyi Poczt, i też o przeyrzeniu przez królewskiego prokuratora zawiadomić.

— Przez Bajonnę przechodzą ciągle członkowie byłey gwardyi przyboczney, i inni Karliści, w zamiarze udania się do bardzo liczney »białey zagraniczney Legii« w Walladolidzie. W Bajonnie zwykli się o wszystko wywiadywać: czy gwardya narodowa uzbrojona, czy garnizon liczny, czy plac dobrze zaopatrzony, jaka jest opinia publiczna etc. Gwardya narodowa nie jest uzbrojona, a wiele kompanii pogranicznych oddało zepsutą broń rozdaną im, gdyż przy strzelaniu z niey sami się pokaleczyli. Garnizony hiszpańskie, ciągle są wzmacniane.

— Podług dziennika *Echo du Nord* król podczas rozpraw nad listą cywilną, przedsięweźmie podróż do departamentów północnych w celu zwiedzenia główney kwatery woyska stojącego na północy tudzież warowni 16 dywizyi. Kommissya wyznaczona do przeyrzenia listy cywilney czynnie popiera swe prace; mówią iż większość chce ją ustanowić na 15 milionów, mnieyszość zaś tylko na 12.

— Słychać, iż cesarz Don Pedro uda się do Londynu zaraz w pierwszych dniach listopada a późniey może i do Terceiry.

— Mówią o projekcie do prawa względem reprezentacyy teatralnych, który ministeryum wkrótce ma przedstawić izbom, a w którym między innemi ma być proponowane ustanowienie przysięgłych po miastach, do przeglądania sztuk teatralnych.

LIZBONA (5 *Października.*)

— *Gazeta dworska* z dnia 3 b. m. zamieściła zasługujący na uwagę list ministra sprawiedliwości do jeneralnego intendenta Policyi, w którym temuż poleca naywiększą baczność i energią w wykonaniu środków bezpieczeństwa. Szczególniey, urzędnicy policyjni mają śledzić rozsiewaczów złych wieści. Mówi w nim także iż niespełnią się nadzieje wichrzycieli, aby inny naród do spraw Portugalii się wmieszał, gdyżby to było nadweręzeniem zasady przyjętey i zachowywaney przez wszystkie rządy. Zresztą, urzędnicy policyjni mają się wstrzymywać od bezpotrzebney surowości i samowolności w swém postępowaniu; gdyż król chce, aby rząd jego był prawy i sprawiedliwy. W dniu swoich imienin Don Miguel mianował kilku arcybiskupów i biskupów. Mówią iż znany oyciec

Maceđo umarł ze zmartwienia, jakie mu sprawiło zabranie jego broszury *el Desengano.*

Rzym. (15 *Października.)*

— Kongregacya naukowa wydała następujące postanowienia: 1) Uniwersytety w Rzymie w Bolonii i wszystkie inne w państwie kościelnem, pozostaną zamknięte na przyszły rok szkolny. 2) Dla każdego fakultatu wyznaczone zostaną oddzielne mieysca na prelekcye. 3) w prowincyach, których niema uniwersytetów, wskazane zostaną mieysca dla chcących się poświęcić naukom. (Tu następują wyszczególnienia:) 4) Nikt nie będzie przypuszczonym do nauk, kto niezłoży świadectwa dotychczasowego dobrego sprawowania się, zdolności umysłowey i posiadania funduszu pieniężnego. 5) Bulla papieska przepisuje sposób examinu. 6) Kanclerze uniwersytetów, mają wglądać, aby każdy uczący się w czasie świąt, kościoły odwiedzał i obowiązkom religii zadość uczynił. Wszyscy uczniowie którzy chcą otrzymać stopień akademicki, muszą złożyć świadectwa należytego usposobienia.

Bruxella (25 *Października.)*

— Dzień jutrzeyszy jest dniem stanowczym, którego tu jednak mimo wszelkich trwających przygotowań wojennych spokoynie oczekują. Wyrzeczenie pięciu Mocarstw w ich ostatnich postanowieniach, jest zbyt stanowczém, abyśmy się drugiego napadu ze strony Hollandyi, lub też z naszey strony (w tey chwili bowiem decyzya izby reprezentantów niejest jeszcze wiadoma) obawiać mieli. — Nasze gwałtowne uzbrojania są też dla tego nieużyteczną przezornością; zakrywamy studnią, skoro dziecko dawno już w nią wpadło, i tylko przez sąsiada od utonienia wyratowane zostało; lecz dziecko pozostało słabém, i umarłoby było pewnie naturalną swą śmiercią, gdyby mu jego wybawca nie był przepisał ścisłey dyety, a tę dyetę musi teraz zachować, musi bydź sposobném, jeżeli niechce sobie zaszkodzić, i zmartwić swego wybawcy. Do oszańcowanego obozu pod Diest odeszły jeszcze woyska niedawno, lecz wilgocie i okoliczność, iż większa część namiotow obozowych jest bez przykrycia, miały się stać przyczyną wielu chorób. O ile dowiadujemy się, codziennie przywożą do Loeven, Lüttich i Namur wiele ludzi cierpiących skórne choroby i febry, dla tego też, jak się dziś dowiadujemy, woyska wyyść mają z obozu i udać się ku granicy, gdzie, albo na próżno nieprzyjaciela oczekiwać będą, lub też w przypadku zbliżenia się tegoż, niespuszczą z oka oszańcowanego obozu jako punktu odwrotu. Tuteysze łazarety woyskowe, (podobnież z niepotrzebney ostrożności) przeniesione będą do Mons, gdzie chorzy znaydują się podobnież pod opieką dział francuzkich.

— W sekcyach przytomni członkowie izby reprezentantów, którzy się wstrzymali od głosowania w kwestyi przyjęcia traktatu pokoju, powodowali się jak głoszą tém: iż podług ustawy samemu tylko królowi przystoi prawo wyrzeczenia o woynie lub pokoju, i że przeto nie chcieli w żaden sposób uprzedzać decyzyi monarchy. Artykuł ustawy odpowiedni powyższemu uważaniu rzeczy, nie daje się jednak zastósować do obecnego przypadku; przyznane jest wprawdzie w tymże artykule królowi prawo wchodzenia w układy handlowe, przymierza, i zawierania traktatów pokoju, lecz niewolno mu jest w samey ustawie czynić tak ważney zmiany, jakąby niezaprzecznie było ściśnienie granic państwa tąż samą ustawą dokładnie oznaczonych. — Z tego wywodu wynika, że ci członkowie,

którzy w ostatecznem głosowaniu otrzymują przewagę, są za królem, i że w żadnym przypadku, odrzucenia postanowień Londyńskich przez izbę reprezentantów obawiać się nie można, jak to już okazuje się z rapportu sekcyi centralney, z członków którey tylku P. Gendebien, który jak wiadomo, raz oświadczył że Belgią opuści, gdyby poprzednie 18 artykułów konferencyi przyjęto, a które jakkolwiek później zostały przyjęte, nie sprowadziły przecież wykonania jego pogróżki, jako bezwarunkowym przeciwnikiem 24 artykułów się oświadczył. Nasi oycowie w senacie, których byt w kraju ledwie spostrzegać się daje, chociaż między nimi znaydują się luminarze jak np. PP. Robiano Aerschut i Vilain XIV zapewne bez dlugiego namysłu póydą za przykładem izby reprezentantów. A zatem jednem tylko dla króla Leopolda będzie zadaniem, takie podać warunki: które z naszey strony jako warunki przyjęcia żądaneby bydź mogły. — Do tych warunków powinna należeć gwarencya pięciu mocarstw, aby stypulacye 24 artykułów. które są na korzyść Belgii, a do których szczególniey wolna żegluga na rzekach, i wolne użycie dróg handlowych przez kray hollenderski idących liczą się, ściśley były wykonane, jak stypulacye 18 artykułów również przez Belgią przyjętych. Miała bydź o tem mowa na dzisieyszem taynem posiedzeniu izby reprezentantów, którego rezultat jednakże dotąd publiczności nie jest wiadomy.— Mówią także, że na zapytanie, czy mocarstwa i które z nich wykonawczo wdałyby się, celem przymuszenia obu stron do wykonania traktatu, odpowiedziano, iż z pomiędzy pięciu mocarstw właśnie te które naywięcey obu stronom sprzyjają, przyjęłyby na siebie wykonanie; gdyż Francyi nieprzystałoby wrazie potrzeby, znaglać Belgią do przyjęcia pokoju. Te i wiele innych opowiadań i wieści biegają po stolicy, a trudno jest w pośród tak wielkiey ich liczby, prawdziwą wynaleźć. Mówią że do 48 protokułu dodany został jeszcze 49ty, który angielski gabinetowy kuryer miał tu przywieźć. Oba mają zawierać obiaśnienia traktatu, które jeżeli jak głoszą wypadną na korzyść belgiyczyków, mogą tylko zmnieyszyć nadzieję naszą że Hollandya także pokóy przyymie. Zdaje się teraz, że naylepieyby konferencya zrobiła, gdyby postanowienia swe nieodwołalnemi uczyniła i żadnych protokułów więcey nie przysełała, które mogą tylko osłabiać pierwsze. Tu w mieście panuje z resztą ciągle naywiększa spokoyność i tylko w dziennikach wrą namiętności.

Rozmaitości.

— Niemała to rzecz uczta mieyska w Anglii. W Leycester, w czasie ostatnich wyborów, kiedy szło o mianowanie członków, mających głosować za reformą, 2,800 wyborców należało do uczty, a 2,000 dam patrzało na nię; 4,000 funt: rostbifu, 3,000 funt. puddingu, 3,000 bułek, 2,500 galonów angielskiego piwa *(ale)*, 100 funtów tytoniu i 3000 lulek pochłonęła ta biesiada. Do stołu potrzeba było 9000 talerzy, 3,200 nożów i grabek, 600 półmisków i 4000 dzbanów do piwa.

— Piękną nową modą są wielorakie pieczątki i dewizy, na eleganckim stoliku do pisania, tylko trzeba używać takowych z uwagą i nie zamyślać się, jak pewna młoda dama która na liście, pisanym do swego ekonoma, przytknęła pieczątkę, na którey znaydowały się dwa połączone serca z napisem: »*wieczna miłość*.« Bilecik do swojey modniarki zapieczętowała dewizą, wyobrażającą dwa na krzyż złożone oręże, a list pisany do jey męża, miał na pieczątce wyrazy: »*wierność i stałość*« co mocno zdziwiło małżonka.
